

Zakon zahteva, da se šola in učiteljstvo udeležujeta v nastopnem:

1. Pri obnem narodnem in gospodarskem izobraževanju;
2. pogozdovanju in nasajanju;
3. širjenju pismenosti;
4. organiziranju kulturnega napredka in napravl;
5. podpiranju in ustanavljanju kmetijskih zadrug;
6. čuvanje narodnega zdravja, telesna vzgoja pri Sokolu;
7. pobijanju alkoholizma;
8. delu na književnosti, predvsem šolski;
9. organiziranju narodnega edinstva in verske strpnosti;
10. zbiranju statističnih podatkov o narodnem izobraževanju.

V to svrhu predvideva za narodno izobraževanje sledeče naprave:

1. Ustanavljanje šol in tečajev v svrhu narodnega in gospodarskega izobraževanja;
2. gospodinjstskih šol in tečajev, celo za odrasle nepismene;
3. gospodarsko-zadružnih tečajev;
4. analfabetskih tečajev;
5. kmetijskih šol za lokalne potrebe;
6. strokovnih šol za lokalne potrebe;
7. v službo narodnega izobraževanja postavljati tudi šolski vrt in šolsko kuhinjo;
8. šolske gaje za pogozdovanje in nasajanje;
9. oskrbovališča in zavetišča vseh vrst;
10. knjižnice za odrasle pri narodnih šolah;
11. javne šolske prireditve in slovesnosti;
12. tečaje za strokovno izobraževanje učiteljskega v svrhu usposabljanja za sistematično in smoteno delo na polju narodnega izobraževanja (obisk s strani učiteljskega);

13. roditeljske sestanke;
14. šolske odre in igre (lutkovo gledališče);
15. bioskope (skioptikone in sem spada tudi šolski radio);
16. narodna vsučilišča;
17. higijenske tečaje;
18. sodelovanje pri humanih, prosvetnih, patriotskih, pevskih, viteških, profesionalnih (strokovnih in stanovskih) društvih, predvsem pri Sokolu;
19. sodelovanje pri obnem narodnem izobraževanju.

Nismo pa pri tem omenili še izgube upraviteljskih funkcijskih dokladov ki so bile priznane s starimi šolskimi zakoni in ne izgube 32letne službene dobe.

Iz vsega gori navedenega je razvidno, da je povsem upravičena zahteva učiteljskega, naj se ga izda izdaja novega uradnega zakona vsaj izenači glede dokladov z ostalimi uradniki II. in III. kategorije in se tudi učiteljem, pripadajočim tem kategorijam, prizna takoj v

II. kategoriji:

1. skupini mesečna doklada	600 Din.
2. " " "	450 "
3. in 4. " " "	350 "
5. " " "	200 "

III. kategoriji:

1. skupini mesečna doklada	520 Din.
2. " " "	300 "
3. " " "	250 "
4. " " "	200 "

kakor to že prejemale druge skupine uradništva.

Odpomoč učiteljskega je nujna, ker učiteljskega ne toži in ne kliče brez potrebe.

Občni zbor društva učiteljic v Mariboru.

Kakor je tovarišicam že znano — bodisi iz zadnjih člankov v »Tovarišu« ali s se — je bila že nekaj let sem težnja članic ljubljanskega in mariborskega Društva učiteljic, da se obe društvi združita v eno s sedežem v Ljubljani ter pritegneta k sodelovanju čim več učiteljic iz vse Dravske banovine. Zadnji občni zbor mariborskega društva (v nedeljo 14. t. m.) se je vršil torej v znamenju združitve. Udeležba je bila prav dobra. Posebno iz mesta je prišlo veliko tovarišic, podeželske je oviralo najbrže slabo vreme. Zelo v lepem številu so bile zastopane tudi meščanske šolske učiteljice, ki v Mariboru prav složno delujejo z osnovnošolskimi. Zlasti prijetno me je presenetilo veliko število gojek ob učiteljicah, ki so se tudi udeležile občnega zbora.

Ker je bila predsednica vsled družinskih razmer zadržana, je otvorila in vodila občni zbor tajnica zov. Levstikova. V svojem poročilu je na konkretnih slučajih, v katerih so se učiteljice obračale na društvo, pokazovala na smoter društva: ščititi učiteljico kot ženo in čuvati njene interese ter kulturno delo za ženo. Ker je to težnja vseh učiteljic, so članice mariborskega društva kmalu spoznale potrebo združitve vseh učiteljic Slovenije, oziroma sedanje Dravske banovine ter na več sestankih razpravljale o tej možnosti z zastopnicami ljubljanskega društva učiteljic. Z obeh strani se je misel z veseljem pozdravljala in na obnem zboru imajo vse članice priložnost, da se odločijo za skupno delo.

Navzoče tovarišice so predlog z odobravanjem sprejele. Posebno jih je navdušila tovarišica Vita Zupančičeva, ki je pozdravila občni zbor v imenu onih pionirk, ki so ozale ledino v delu za pravice učiteljic. Opozarjala je tovarišice, da morajo nad svojimi interesi same bdeti ter spominjala na vzrok, zakaj se je društvo učiteljic ustanovilo pred 32 leti. Tovariši sami so predlagali, naj se učiteljem prizna višji prejemki nego učiteljicam.*

O možnosti združitve obeh društev sem govorila na poziv mariborskih tovarišic jaz: za združitve ni dana samo možnost, ampak tudi potreba, ki je utemeljena v skupnih interesih in skupnih nalogah, ki jih vidim v zaščiti učiteljice kot žene, v samovzgoji za delo v skupni organizaciji, v samoizobrazbi, v kulturnem in socialnem delu med najširšimi plastmi ženstva. Ta smoter sem obširneje utemeljila že ponovno v »Učit. Tovarišu« in tudi zadnja številka je prinesla približno isto, zato mislim, da so tovarišice zadostno informirane o naših stremljenjih. Sledil je razgovor o podrobnem delovnem načrtu, ki ga bomo končno veljavno določile na obnem zboru v Ljubljani ter o njem obvestile vse tovarišice.

Dalje smo se razgovarjale o obliki skupnega dela in se je sklenilo, da se za Maribor določi ena poverjenica in ena namestnica, ki jima bo pomagala po ena tovarišica iz vsake šole. Istotako se bo skušalo organizirati po vseh srezih. — Sprejeti so bili še nekateri predlogi, nakar je bil občni zbor zaključen z likvidiranjem društva. — Popoldne smo imele prijateljski sestanek, kjer smo se bližje seznanile in spoprijateljile. Odšli sva z najugodnejšim vtisom.

A. Vode.

* Ta razlog pa danes več ne drži, ker se ni v enem slučaju ne more dokazati, da bi organizacija stremela za tem. — Op. pov.

Popoldanski koncert.

Napoved: ob 15. v dvorani Narodnega doma, ljubkem podeželskem Talijinem hramu, kamor se zbirajo Posavci k igram. Dom je last Hranilnice.

Ze pred 15. uro dvorana — zasedena. Okolica je pritisnila prav razveseljivo. Čatež, Dobova, Velika dolina, Videm Krško, Cerklje, Krška vas, Kostanjevica, da, celo Sevnica in daljni Zagreb, od koder so prihitali znanci in prijatelji prof. Kumra. Ob vhodu pa so pošle najprej nežigosane vstopnice, pozneje pa so prodajali za vstopnice kar programe. Seveda vse pod budnim nadzorstvom zastopnika finančne kontrole.

Tovarnar g. Marjan Treppo pa je »stisnil« v kuverti — petsto Din. Res! Pri moji veri!

Ko se je dvignil temnordeč zametast zastor in se je pojavil zbor pred natlačeno dvorano, publika pa si je še v predsobi na mizah zgradila galerije, je zavalovil iskren pozdrav. Prvič so pozdravili Posavci v svoji sredi gg. Adamiča Kumra in učitelje- pevce.

Prijatelj Emil je podvzel besedo: predstavil je UPZ, očrtal delo učiteljskega na polju pevske umetnosti. Interesantno pa je bilo njegovo izvajanje o skladbah, ki jih ima na sporedu naš zbor.

Kaj pravi skladatelj g. Adamič o sporedu UPZ.

Polovico sporeda UPZ nosi Anton Lajovic.

Karakteristične glasbene poteze Antona Lajovice so: široka melodična linija, apartna, deloma še romantična harmonična obleka,

pregnanten, situacijo in takst točno ilustrirajoč glasbeni izraz, prevladovanje groteske in humorja, odlično vodstvo glasov, jasna forma, izpoljenost tako, da v njegovih skladbah vsaka nota neomajno sedi, vsaka linija, vsak akord je kot izklesan. Prva skladba »Boleste kova« izredno silno ilustrira bolest v ostro disonančnih harmoničnih zvezah, težko ko vanje bolesti po sre. Pomladni spjev je čudovito razgibana pesem polna mehke pomladne lirike in hrepenenja, Pastirski ljubezni povelje povedan sprev pogumnih pastirčkov, ki se vesele sedmih dobrih let, saj so korajžno preživeli sedem težkih, ne da bi kdo le »joj« dejal. V Kroparjih Lajovic na humorno-grotesken način ilustrira cokoljace in štorljace Kroparje tako, da jih kar vidiš pred seboj vse smešne in nerodne. Nekaj posebnega so »Zabe«. Silno težak ženski zbor, ki so mu kos le najboljše pevke. Imenitni, duhoviti Zupančičev tekst je našel v komponistu adekvatnega ilustratorja. Poslušajte le ta izvrstno posrečen poizkus imitiranja kvakanja, te humorja polne žabje disonance, te globoke alfe naših pevke. In nato sledi živahni, ravno take židane volje polni Medved z medom v obliki pristne narodne izpraševalnice. Lajovic je danes prvi med prvimi, tako rekoč že slovenski glasbeni klasik.

Istotako v cerkveno muziko štejem mnogoglasen zbor »Z glasnim šumom s kora«, Marijin glaspev prerano umrlega seniorja naših komponistov cecilijanskega reformatorja cerkvene glasbe, komponista priljubljene slovenske opere »Gorenjski slavček«, sivolasega Antona Foersterja. Ta njegova himnična pesem je ena najlepših slovenskih cerkvenih Marijinih skladb.

Splošne vesti.

— Odbor voditeljic gospodinjstsko-nadaljevalnih šol je imel dne 8. decembra v Celju prvo sejo. Iste se je udeležil tudi referent banke uprave g. prof. Krošl, ki je podal svoje poročilo. Na dnevnem redu so se obravnale točke: 1. Učni načrt. 2. Učna snov. 3. Inventar, katerega po možnosti preskrbi banška uprava. 4. Slučajnosti. Določene so bile med drugim tudi poverjenice za posamezne srece gospodinjstsko-nadaljevalnih šol, do katerih naj bi se obračale tovarišice v vseh pe-rečih vprašanjih. Vsa natančna navodila pa prejmejo voditeljice gospodinjstsko-nadaljevalnih šol v posebni okrožnici. — L. Kovič Pleveljeva.

— Šolske maše, posebno ob državnih praznikih. Na nek- ra vprašanja odgovorjamo. 1. Biniranje (dve maši) je dovoljeno samo ob nedeljah in zapovedanih cerkvenih praznikih. 2. Glede šolskih maš ob državnih praznikih in drugih slovesnih prilikah je izdal knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani nastopno navodilo: »Gg. župniki in veroučitelji naj se ravnaajo glede šolske maše, ki je po šolskih predpisih obvezna za vse učence in učitelje, kakor bi bila to nedeljska maša. Da bo mogoče opraviti šolsko mašo tam, kjer je samo en duhovnik, naj se tisti dan opusti zornična pogrebna ali kakršnakoli druga maša. Glede ure, ob kateri naj se vrši šolska maša, naj se župni uradi dogovorijo s šolskim upravitelstvom. V nobenem slučaju naj ne bo šolska maša pred časom, ko se začneja dopoldanski šolski pouk.«

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

— Izreden književni dar učiteljskega in šolam. Vsa učitelj in učiteljica in vsaka šola ima izreden priliko, da do 31. januarja 1931. lahko nabavi v Učiteljski knjižarni vse knji-ge lastne založbe po polovični ceni, t. j. s 50% popustom. Cene so naravnost bagatelne in so razvidne iz lističa, ki je priložen današnji številki »Učiteljskega Tovariša«. Učiteljske in šolske knjižnice imajo sedaj zelo lepo priliko, da si za mal denar izpopolnijo knjižnice.

— Koledarček »Učiteljske tiskarne« je priložen današnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

— Naknadna naročila 1. številke »Našega roda«. Pri naročilih druge in tretje številke »Našega roda« nam je prispelo toliko naknadnih naročil za prvo številko, da zadnjih ne moremo več upoštevati, če hočemo obdržati za vsako eventualnost še neko železno rezervno izdovod. Sporočamo zato na tem mestu, da ne moremo več dostavljati prve številke. Da bi pa taki naknadni naročniki ne izgubili pravice do prejema knjig Mladinske Maticice, ker se brez lastne krivde ne morejo naročiti na celoten letnik »Našega roda«, prosimo vse poverjenike, da naj v sličnih slučajih pobere za prvi mesec (oktober) pri naknadnih naročnikih samo po 1 Din, kot prispevek za Mladinsko Maticico in nam nakažejo. Ta izjema velja seveda pa samo za prvo številko, kajti druga in tretja številka se še vedno lahko naknadno naročita.

— Učitelji se naprošajo, da naroče in sodelujejo pri listu »Jutranja zarja« v Celju, mesečnik za treznotno akcijo in trezno mladino v Dravski banovini.

— Vsem šolskim upravitelstvom. Po poročilu iz Beograda je ministristvo prosvete odredilo, da se ima v novem letu gojiti na vseh osnovnih šolah tudi čebelarstvo. Za praktične vaje bo morala imeti vsaka šola šolski čebelnjak. Ker je praktično čebelarstvo v tesni zvezi s teoretičnim znanjem, priporoča Čebelarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani vsem šolam, da se naroče na edini

Ugodna prilika!

Uprava UJU pov. Ljubljana razprodaja svojo zalogo

Zvončka in Popotnika

Predvojni »Zvonček« letnik (nevezan) à Din 5.—.

Povojni »Zvonček« do leta 1928./29. à Din 10.—.

»Popotnik« do leta 1928./29. letnik à Din 15.—.

(Brez poštnine).

Možnost nakupa le do 15. jan. 1931.

Ne zamudite te ugodne prilike!

slovenski strokovni čebelarski list »Slov. čebelar«, ki izhaja v Ljubljani in velja letno 40 Din. Enako priporočamo tudi nakup starih letnikov, ki jih odda Čebelarsko društvo po 20 Din za kompletni letnik. Posebno priporočamo sledeče letnike, ki obravnavajo važne čebelarske zadeve: 1921., 1922., 1923., 1925., 1926., 1927., 1928. Naročbe je nasloviti na Čebelarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani.

OBLACILNICA ZA SLOVENIJO LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameštenci dobe blago tudi na obrake proti predložitvi legitimacij.

— Koledarček »Kraljevič Marko« za leto 1931. je izšel. Priznani mladinski pisatelji in pesniki: Fr. Milčinski, A. Hren, Fr. Ločniškar, Anica Černejeva, Mara Lamutova, risar J. Vokač jamčijo za zanimivo vsebino. Koledarček ima žepno obliko, je vezan in stane le 6 Din.

— Učiteljskemu domu v Mariboru je poslala tovarišica Vreček ij Mežice znesek 120 Din, kateri je bil nabran pri odhodnici tov. Feiniga iz Mežice v Maribor. — Mnogo tovarišev in tovarišic je bilo v zadnjem času premeščenih in vsaj nekaterim so bile prirejene odhodnice, a le Mežica se je spomnila ob taki priliki Učiteljskega doma! Zato: Zveč!

Naš pravi domači izdelek!

To bi zaslužili! To so zaslužili! O tem je bila edina vsa dvorana, in so tako se povedali v dnevniki tudi kritiki. V tem smislu je pozdravil zbor na odprtem odru mestni župan g. Supan, ki je vabil učitelje, naj še pridejo med Posavce. Prvi koncert je dostojno utrl pot UPZ v njegovo mesto.

Simpatičen je bil tudi nastop predsednika brežiškega UJU tov. Janka Knapiča, ki je istotako naslovil na odprtem odru na pevski zbor svojih tovarišev iskren nagovor. Med drugim je dejal tudi nekako naslednje:

»Drage tovarišice pevke in tovariši pevci! Prvič prihajate k nam na zeleno Posavje. S pesmijo prihajate tja koder je slovenska pesem odjekala že pred stoletji... in med drugimi: Toplo Vas sprejemamo zlasti učitelji brežiškega okraja. Danes smo ponosni: Vaš uspeh je naš — uspeh... Sprejmite od nas za ves Vaš trud našo iskreno hvalečnost!«

Vsa dvorana je zavalovila v ognju navdušenja, ko sta si segla predsednik tov. Janko in dirigent tov. Srečko v roke. Brežiško UJU pa je izročilo zboru, krasen venec s spominskim trakom.

Kakor že običajno: nekaj »šlagerjev« so morali ponoviti, v iskrenem razpoloženju, ko se je zastor ne vem že kolikrat dvignil in je publika še vedno nazdravljala pevcem, so morali nato pevci na vlak. Skoro brez vsakega oddiha. V avtobusih so švignili na postajo. Ob 18. jih je sprejel zopet udobni Pullmann, in hajdi domov. (Za to uslugo železniške uprave zasluži železnica iskreno zahvalo).

Turneja je bila končana! Izmučeni od tridnevne prepevanja — v soboto so imeli celodnevno vajo — so vrli člani popadali na — sveže lavorike... Zaslužili so jih!